

Takáts Péter:

A TEREMTŐ EMBER

Amikor kinézünk az ablakon egy természetes világot látunk, egy olyan világot, amit Isten teremtett. Ez a világ az ásványok, a növények és az állatok világa, ahol a természet törvényei uralkodnak. Ennek a természeti világnak része, lakója az ember is, a maga speciális tulajdonságaival. Ha jól megnézzük, akkor azt látjuk, hogy az ember is mint teremtő jelenik meg, hiszen önmaga is teremtett egy külön világot, ahol már nem a természeti törvények uralkodnak. Ebben a világban, a családok, az iskolák, a városok, az emberi közösségek világában más szabályok és törvények érvényesek, olyanok melyek teljes egészében az ember alkotásai. **Azaz az ember a szociális világ teremtője, viszonyainak formálója.**

Joggal tehetjük fel a kérdést, hogy miért fontos ez? Mit is jelent ez, és egyáltalán, hogyan, miként tud az ember teremteni? Miből teremtünk? Amikor ezeket a kérdéseket vizsgáljuk és teremtésről beszélünk, akkor könnyen beláthatjuk azt, hogy tulajdonképpen nem teszünk mást, mint mindazt, ami bennünk él, azaz a belső világunkat mintegy lenyomatként kihelyezzük a külvilágba. Ebből pedig egyenesen az következik, hogy **az ember által létrehozott minden szociális formáció az ember belső világának tulajdonságaival rendelkezik**, ezért ha ezen az úton tovább megyünk és megismerjük az ember felépítését és működését, akkor egyben megismertük az ember által létrehozott szociális formák felépítését és működését is.

Ennek érdekében most próbáljuk megkeresni, összefoglalni, melyek azok az alapvető tulajdonságok, melyek az embert jellemzik, és ezen a területen fontosak lehetnek. Ha a lényegre koncentrálnak és megpróbálunk elvonatkoztatni, akkor a következő három fontos tulajdonságot ismerjük fel. Az embernek:

1. biográfiája van, azaz jól megismerhető élettörténete, mert születik, növekszik, fejlődik,
2. fejlődésének jól meghatározható és elkülöníthető fázisai vannak,
3. és három részre osztható fel, vagyis hármas tagozódású.

Az utóbbi, hármas tagozódásnak nevezett kép **alapja egy őskép**, ami az emberi lény mindenki által jól ismert **test, lélek és szellem** hármasságának a kifejeződése. Ez a három szint az ember hasonlóképpen jól ismert másik három tulajdonságában is megjelenik, hiszen az ember

1. **Anyagi lény**, az anyagi, a fizikai világ lakója, mert anyagi **teste** van.
2. **Szociális lény**, mert életét emberek közösségében éli le, és állandó kölcsönhatásban van a többi emberekkel, és az emberek a **lelkükkel** kapcsolódnak egymáshoz.
3. **Szellemi lény**, mert gondolkodó, alkotó lényként éli életét, és ez a **szellem** területe.

Ha ezt a hármasságot tovább vizsgáljuk, akkor azt láthatjuk, hogy ez a hármasság az embernek egy másik hármasságával hozható kapcsolatba, mégpedig:

1. az ember a fizikai világban testének segítségével fejti ki **akarátát** és alakítja át a világot,
2. az emberi lélek az **érzések** területe, amit jól megmutatkozik abban is, hogy minden emberi találkozás, minden szociális kapcsolat érzéseket vált ki bennünk,
3. az ember szellemi tevékenysége pedig **gondolkodásában** nyilvánul meg.

Vagyis ebben a képben az ember, mint a **gondolat – érzés – akarat** egysége jelenik meg előttünk. Egyébként ha egyszerűen csak megnézzük az embert, akkor is azt látjuk, hogy három jól elkülöníthető részből áll, mert van egyszer egy fej, majd egy hatalmas tüdő és végül marad a négy végtag. Ezek a részek pedig az ember három egymástól jól elkülöníthető életfunkciójával, működési területével is összekapcsolhatóak, hiszen az emberi gondolkodás a fejjel és az ahhoz kapcsolódó idegrendszerrel, az érzelmi tevékenység a tüdővel azaz a ritmikus rendszerrel, az akarat tevékenység pedig a végtagokkal és az anyagcsere rendszerrel van szoros kapcsolatban. Rajzoljuk fel ezt a képet magunknak, talán ez segít a megértésben és az eddig elmondottak jobb elképzelésben.

Az emberi hármasság eddig tárgyalt formáit összefoglalva tehát a következőket kapjuk:

TEST	LÉLEK	SZELLEM
FIZIKAI LÉNY	SZOCIÁLIS LÉNY	SZELLEMI LÉNY
AKARAT	ÉRZÉS	GONDOLAT

Tehát, amikor az emberek szociális formákat hoznak létre, ezt a három az előzőekben megfogalmazott és őket jellemző tulajdonságot egyszerre és egy időben helyezik bele a világba, ill. a létrehozott formációkba. Ebből pedig egyszerűen következik, hogy miként az embernek, az emberi **közösségeknek, szervezeteknek** is megvannak ezek az előzőekben felsorolt tulajdonságaik, azaz:

1. van **biográfiájuk**, és így élettörténetük megismerhető,
2. vannak **fejlődési fázisaik**, melyek jól meghatározhatóak, elkülöníthetőek,
3. és **hármass tagozódásúak**, vagyis a fentiekben bemutatott három rész megtalálható bennük.

De ez a három nem olyan tulajdonság, amelyeket az embereknek külön erőfeszítéssel kellene közösségeikben megvalósítaniuk, vagy valamilyen módon bele kellene vinniük a közösségekbe, hanem olyanok, melyek az emberi természetből fakadóan minden szociális formában benne vannak és így azoknak természetes tulajdonságai, akár akarjuk ezt, akár nem, akár tudjuk ezt, akár nem.

Ami a mi feladatunk, amit nekünk embereknek tenni kell ezzel kapcsolatban az nem más, mint kellően érzékennyé válni ezekre a részekre, hogy az alkotó elemeket felismerjük, megtaláljuk, majd pedig kezelni tudjuk. **Ebből persze az is következik, hogy a hármass tagozódást nem kell bevezetni egyetlen közösségben sem, mert az az alapítás pillanatától benne van!** A mi feladatunk csupán az, hogy ezt felismerjük és az egyes területeket a sajátos egyéni tulajdonságaik szerint működtessük!

Ha ennek megfelelően nézzük az emberek által létrehozott közösségeket, akkor a hármasság a következő formában jelenik meg bennük.

1. Az ember gondolkodása jelenik meg a közösség **szellemi területén**, vagy szellemi alrendszerében,
2. Az emberi lelki tevékenység, az embernek a másik emberrel való kapcsolata jelenik meg a **szociális alrendszerben**.
3. Végül az ember akarati tevékenysége jelenik meg a **gazdasági alrendszerben**.

Ezt a képet összefoglalva tehát láthatjuk, hogy a közösségeknek is van a következőt kapjuk:

EMBER		
Biográfiája van	Hármas tagozódású	Fejlődési fázisai vannak
GONDOLAT		ÉRZÉS

KÖZÖSSÉG		
Biográfiája van	Hármas tagozódású	Fejlődési fázisai vannak
SZELLEMI RÉSZ		SZOCIÁLIS RÉSZ

Ez a szemléletmód sok mindenben különbözik az eddig megszokott és tréningeken többnyire átadott módszerektől. Ugyanis a közösségek hármas tagozódást bemutató kép, először is nem határoz meg semmit, amit az embernek meg kellene tennie, nem ad az embereknek sem morális határokat, sem pedig szabályokat, előírásokat vagy viselkedésformákat. Mindössze azt mondja, hogy az ember képes csupán a szociális élet tényeinek megfigyelése által olyan belátásra jutni, hogy egy fajta szociális viselkedési forma adott következményekkel jár. Ez a megközelítés pedig lehet, hogy egy kicsit szokatlannak tűnik, mert bármennyire is fontos a mai emberek számára a szabadság és az önállóság, mégis ma még többnyire ahhoz van hozzá szokva, hogy valaki azért mondja meg, hogy mit kell tenni, mi a helyes.

Ez a modell pedig mindenkinek a saját belátására apellál, és mindenkinek megadja azt a szabadságot, hogy csak azt kell megtennie, életében megvalósítania, amit önmaga is felismert és belátott a szociális kapcsolatok összefüggéseiből. Vagyis nem kell olyasmit megtenni, amit nem akar, de amit viszont már felismert, annak a megvalósítása is saját erejétől és kitartásától függ. Ugyanakkor azt is tartalmazza, kimondatlanul, hogy a fejlődés csak az én egyéni, személyes fejlődésemtől függ, és nem a másik emberétől! Mivel a szociális, kapcsolati világ a mi belső világunk kitükröződése, lenyomata, az **amit látunk a külső világban, az a mi belső világunkkal azonos**. Mindaddig amíg mi meg nem változunk, nem számíthatunk a világ változására sem. Be kell látnunk, hogy csakis **saját belső változásunk fogja a külvilág megváltozását hozni**. Csak az a feladatunk, hogy azzal törődjünk, amit ÉN meg tudok tenni – és ha majd mindenki megteszi a magáét, akkor számíthatunk a világ megváltozására is.

Ez pedig általánosságban a következőket jelentheti a hármass tagozódás tudatos működtetésével próbálkozó emberek és közösségeik számára:

- a szellemi szféra egészsége attól függ, hogy mennyire képesek az emberek a közös munka megszervezése során egymásnak szabadságot, egymás számára teret biztosítani, annak érdekében, hogy képességeikből fakadó alkotóerejüket kifejthessék.
- A szociális, jogi szféra annál egészségesebb, minél inkább képesek az emberek megállapodásaik megkötése során a másikat egyenlőnek és nagykorúnak tekinteni,
- A gazdasági szféra annál egészségesebb lesz, minél inkább képesek az emberek, a gazdasági élet berendezése során, magukat a másik emberek igényeitől vezettetni,

Ezt a törvényt a felismert összefüggéseket pozitív formában fogalmazzuk meg, de mindenki számára nyilvánvalónak kell lennie annak, hogy mint mindent, ezt is lehet a visszájára fordítani. Elegendő csupán a saját közösségünk állandósult problémáit és értelmetlen vitáit megnézni és azonnal látjuk, hogy mit is okoz, ha a másik ember helyére az egyént, a több helyére a kevesebb szót helyettesítjük be. Ezekből most pedig azt kell látnunk, hogy az ember lelki fejlődése által támasztott új igények kielégítéséhez a jövőben olyan új formák szükségeltetnek, melyek az ember belső felismerésén alapulnak.